

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 36.

Lýsingarprisur fyri petittreglur: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórti lýsingum læst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 9. septbr. 1939.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrifstovuni. Telf. 143.

13. árg.

Umstøðurnar hjá okkum.

**Kunnu vit greiða vørutilførsel-
una, so okkum ikki kemur at
tørva neyðsynjarvørur, og
kunna vit halda fram við
vinnulivi okkara á sjónum?**

Í 1914, tá ið seinasti verðaldar-
brandur brast á, kom ein ræðu-
ligur kvokkur í øll menniskju.
Hesin kvokkur var ikki minstur
heima hjá okkum, tí vit stóðu
tá ófyririkaðir og vardu av
ongum, fyrr enn ólukkan var
yvir okkum. Tibetur eydnaðist
Danmark og teim skandinavisku
londunum at sleppa undan at
koma beinleiðis uppí kríggj.
Men undan sviðanum sluppu
Norðbúgvarnir tó ikki. Eitt stórt
mannafall var á sjónum av
sektum skipum. Kortini kann
hetta ikki sigast um okkara
sjómenn — manningin á teim
torpederaðu skipum, ið Føroy-
ingar vóru við, bjargaðist.

Hóast tað ikki slappst uttanum
breyð-, sukur- og onnur kort,
og tubbakkstrot og annað tro-
t var, so vóru kríggssárin tað
tíðarskeiðið í søgu Føroyinganna,
ið av sonnum kann nevast eitt
innløgutíðarskeið.

— Ongatíð hava Føroyingar
vunnið so nógv av peningi til
landið sum tá.

Men kreppan kom tessverri
aftaná — og hon hevur verið
horð og miskunnarleys.

Og nú, tá ið vit vóru við at
vianna yvir kreppuvansunum,
brestur sami helvitissbrandur á
yvir Europa sum í 1914.

Tvørturfimti 1914 er hesin
brandur ikki komin óvartur
yvir okkum. Hetta ræðuliga
ragnarokið hevur leingi staðið
og hóttað. Allir menn væntaðu
tað. Eisini vit. Ein skuldi herav
vænta, at vit stóðu væl fyrir-
vartir. Men gera vit tað?

Vit standa betur í tí enn 1914.
Tað er avgjort. Vørumongdin
er ein góðan mun stóri enn tá.
Skip sum »Tjaldur«, stórar
skonnartir og trolarar høvdu
vit ikki tá. Viðvíkjandi vøru-
flutningi vestanfrá, um sam-
bandið við Danmark, hini
skandinavisku londini og Eng-
land skuldi verið kveit, standa
vit nógv betri fyrir, at tí vit hava
hesi før, ið kunnu nýtast til

henda flutning.

Sum aðrastaðni í blaðnum
sagt, hava vit við lögtingsins
korni grón til 4—6 mánaðir.
Men olju hava vit tessverri alt
ov lítið av. Sama kann sigast
um kol og salt. Tað er spell, at
okkara heimligu olju-, kol- og
salt-menn ikki hava gjørt teirra
skyldu her. Teir hava verið
bidnir, aftur og aftur, um at
halda oljutankar benzín- og salt-
læður full. Og teir hava eisini
latið menn fingið kenslu av, at
at tað kundu vit lífa á. Nú
verður sjálvandi roynt at fáa
hetta trot bót. Vónandi verður
tað at eydnast. Vit hava sum
sagt nógv so væl av mjølverum.
Og skipsfarmar koma aftrat.

Fyri fyrst er so stalt síðani
kríggjð brast á, frá amtsins
og lögtingsins síðu gjørt tað, ið
gerast kann, fyrir at fáa mest
møguligt av vørum til landið
við teim skipum, vit ráða yvir.
Og vit ivast ikki í, at allar
góðar kreftir vilja royna at
finnast í einum samarbeiði til
bjargan av vørutilførslu og fram-
haldan av okkara fiskiskapi, ið
undir øllum umstøðum má vera
høvuðsstuðulin í okkara lands
vinnulívi. Sjálvandi má eisini
hin stórsti dentur verða lagdur
á at vinna mest møguligt úr
okkara jord, fyrst og fremst
epli og korn. Eydnast tað okkum
at halda fram við fiskiskapinum
og at verða »sjálvforsýnaðir«
við eplum, grønmeti og at velja
munandi nøgd av korni, nýtist
okkum ikki at siggja vónleyst
uppá framtíðina, hóast hon er
dapur og óhugnalig við sínum
óðamanna kríggisleiki úti á
meginlandinum í Europa.

Soleiðis sum víðurskiftini higar
til hava hóttað sær, hava vit
loyvi at halda, at vit sleppa at
verða uttanfyri kríggjð, og at
vit á teim norðraliga fiskileið-
unum eins og við okkara egnu
strendur kunnu halda fram við
fiskiskapi okkara.

Men fyrir at hava ta stórstu

trygging fyrir at fáa mátvørur,
salt, olju og fiskigreiðir, má
allur handil »centraliserast«,
samlast undir eina leiðslu. Tað
má vera ein faktor, ein samlað
kraft, ið tekur ábyrgðina fyrir
honum. Hetta eru vist flestir

menn samdir um — og vónandi
verður tí eingin tvídráttur um,
at lögtingið saman við amt-
manninum ríkistýrisins vegna
skipa ein landshandil, eins og
gjort var undir seinasta kríggj.

bann, forboð móti hamstring,
móti príshæðan og rationering
varð til viðgerðar.

Spurningurin um, hvørjar
vørur »Tjaldur« og »Tora Elísa«
skulu taka við frá úrheiminum,
varð til umrøðu.

Umroft varð eisini at seta
reglur um, at eingilskt kol bert
má nýtast til bunkers og ikki
til húshald.

Spurningurin um lögtingsins
korn var tit viðgerðar.

Samtykt varð at kalla til
fundar í morgin saman við
keypmanfelignum og keyp-
unum.

Fundur lokin.

31. fundur.

Ár 1938, hin 2. september,
helt nevndin fund saman við
amtmaninum á amtskriv-
stovuni.

Á fundi vóru Chr. Holm
Jacobsen vegna keypmanna-
felagið, Poul Hansen, Knud
Lambaa, J. Kjølbro, V. Lützen,
Anker Jørgensen og Hj. á
Heygum.

1) V. Lützen og Chr. Holm
Jacobsen upplýstu, at teir
hava orðað 250 tunnur
lig ca. 40 tons benzín við
»Tjaldur«.

Samtykt varð at víska
róm í »Tjaldur« til hesar
250 tunnur benzín og evt.
aðrar benzínordrar og at
spyrja telegrafisk í Key-
pmanahavn, hvussu nógv
sukur er orðað, og at
royna at víska, at tað koma
minst 100 tons sukur við.

2) Samtykt varð at biðja amt-
mannin fyrireika tað, sum
er neyðtúrvið til rationer-
ing og prískontrol, um tað
verður neyðugt at taka
tilfíkt.

2) Samtykt varð, at hvørt hus
kann fáa upp til 2 sekkir
av korni, helst móti kontant.
Tey, sum ikki kunna betala,
fáa kreditt til december.

Fundur lokin.

32. fundur.

Ár 1939, hin 3. septbr., helt
nevndin fund á amtskrivstovuni
saman við amtmaninum.
Amtmaðurin segði frá, at
hann hevði fingið heimild til
eftir so vítt gjørligt samráð við
løgtingið at geva reglur, sum
eru neyðugar.

1) Amtmaðurin framlegði kunn-
geran av 29. august og 3.
september viðv. útflutning-
bann.

Herumframt varð samtykt
at forbjóða útflutningi av
øllum føðivørum undan-
takið fisk.

2) Samtykt varð uppskot um

Føroysk slupp oydd av eldi undir Íslandi.

Míðvikukveldið fekk amtið telegram frá danska
umboðsmanninum í Íslandi, ið segði frá at føroyska
sluppin »Anna« var brend og at manningin var
bjargað inn til Þórshöfn. Annars er einki frætt
frá sjálvum tilburðinum.

»Anna«, ið fyrr æt »Egeria«, er merkt til
Fuglafjørð. Eigarin er Chr. Sivertsen, Gjógv.

Tingið kom saman 5. septbr.

Kl. 10 á morgni gingu nakrir
tingmenn, amtmaðurin, fátin,
próstin og nakrir prestar í
skrúðgongu frá tinghúsi til
kirkjuna, har Vágsprestur
predikaði.

Kl. 1 var 1. tingfundur. Johan
Poulsen, fólkatingsmaður varð
átrúvaldur til formann. Sum
stórsti flokkur á tingi átti sam-
bandsflokkurin formannin. Sjálv-
stýrisflokkurin, teir 7 og Jóannes
bóndi Patursson, stýntust at
standa hvør sær, hóast menn
hildu, at samanrunnið var
aftur tað skilda við tað, at

Jóannes bóndi hevði sum
kunnugt tikið »Krossin« aftur.

Formaðurin innleiddi henda
fund við minnisrøðu um teir
deyðu tingmenninar, Trond
Hansen og Mikkel Samuelsen.
Segði hann báðar menn hava
verið eldhugaðar samfelagsmenn,
dyggjar álitismenn.

Kl. 4 s. p. sama dag varð
næsti fundur hildin. Limir í
ymisar nevndir vórðu valdir.
Ein nýggj nevnd varð sett at
greiða vøruinnflutnings spurn-
ingin. Síðan varð orðaskifti um
henda spurning.

Landsnevndin hevði lagt hesa
frágreiðing viðvíkjandi, hvat ið
nevndin og amtmaðurin høvdu
gjort í hesum máli:

	Nú:	árligt forbrúk:
Mjøl 220 tons (1914)	160 plus	løgtingsins korn 2600 tons
sukur 35 — (—)	60	1000 —
Margarínu	635 fót olju = 3½ mánaðs forbr.	
Petroleum	250 tons	1000 —
Solarolju	524 — + Suduroy	3000 —
Benzín	45 —	300 —
Kol	5400 — (útlendskt)	15000 —
Salt	4000 —	30000 —

Ár 1939, hin 1. september,
helt nevndin fund saman við
amtmaninum á amtskrivstov-
uni vegna kríggsviðurskiftini.
Kríggj er millum Týskland og
Polen, og fryktandi kemur Ong-
land og Frakland við í bardagan.
Amtmaðurin upplýsir um
vornalager:

30. fundur.

Medicinalvørur koma við

»Dronning Alexandrine« til eitt
árs forbrúk.

Seteplir hevur tað ikki verið
gjørligt at fingið enn.

Við »Dronning Alexandrine«
kemur 50 tons kunstlæð (árs-
forbrákið er 150 tons).

Amtmaðurin hevur biðið um
at fáa ½ millión krónur dispo-
niblar í Amerika.

Spurningurin um útflutnings-